

2 0 2 1

(March)

RURAL DEVELOPMENT

(General)

Course : 101

(**Concepts and Dimensions**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32/24

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা / শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : $1 \times 8 = 8$

Answer the following questions / Choose the correct answer :

- (a) আৰ্থিক উন্নয়নৰ এটা সামাজিক সূচকৰ নাম উল্লেখ কৰা।

Mention one social indicator of economic development.

- (b) গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ এটা প্ৰধান অন্তৰায় লিখা।

Write one major constraint of rural development.

(c) উন্নয়নৰ 'Big Push' তত্ত্বটো আগবঢ়াইছিল

'Big Push' theory of development was developed by

(i) ব'ডান

Rodan

(ii) নার্কচে

Nurkse

(iii) কেলদৰ

Kaldor

(iv) সেন

Sen

(d) গ্ৰাম্য ঋণৰ এটা আনুষ্ঠানিক উৎসৰ নাম লিখা।

Write the name of one source of rural institutional credit.

(e) NABARDৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of NABARD.

(f) 'সম্প্ৰসাৰিত পৰিণাম' আৰু 'পশ্চাদ্গামী পৰিণাম'ৰ ধাৰণা কোনে আগবঢ়াইছিল ?

Who introduced the concepts of 'spread effect' and 'backwash effect'?

- (g) ভাৰত চৰকাৰে গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা আঁচনি এখনৰ নাম উল্লেখ কৰা।

Mention the name of one scheme adopted by the Government of India for rural development.

- (h) আৰ্থিক উন্নয়নে গ্ৰাম্য পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ ওপৰত পেলোৱা এটা কুপ্ৰভাৱ লিখা।

Write an adverse effect upon the rural environment due to economic development.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write notes on any *four* of the following (within 100 words each) :

- (a) অৰ্থনৈতিক বিকাশ আৰু উন্নয়নৰ মাজৰ পাৰ্থক্য

Distinction between economic growth and development

- (b) গ্ৰাম্য দৰিদ্ৰতা

Rural poverty

- (c) সম্প্ৰসাৰিত পৰিণাম

Spread effect

- (d) ছদ্মবেশী নিবনুৱা
Disguised unemployment
- (e) মহম্মদ ইউনুচ
Muhammad Yunus

3. (a) আৰ্থিক বিকাশৰ সংজ্ঞা দিয়া। আৰ্থিক বিকাশৰ গুৰুত্ব
সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 4+7=11

Define economic development. Discuss about the importance of economic development.

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ আৱশ্যকতা সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা। ভাৰতৰ
গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ প্ৰধান অন্তৰায় সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 5+6=11

Explain briefly the need of rural development. What are the major constraints of rural development in India?

4. (a) আৰ্থাৰ লুইছৰ আৰ্থিক উন্নয়নৰ আৰ্হিটো সমালোচনাসহ
আলোচনা কৰা। 12

Critically discuss the economic development model of Arthur Lewis.

অথবা / Or

- (b) বৰ্তমান সময়ৰ প্ৰেক্ষাপটত গান্ধীজীৱ গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ আৰ্হিটোৰ প্ৰাসংগিকতা ব্যাখ্যা কৰা। 12

Explain the relevance of Gandhian model of rural development in the modern day context.

5. (a) বহনক্ষম গ্ৰাম্য উন্নয়ন মানে কি বুজা? দৰিদ্ৰতাই গ্ৰাম্য পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ ওপৰত কেনেদৰে অৰক্ষয় আনিছে, ব্যাখ্যা কৰা। 4+7=11

What do you mean by sustainable rural development? In what ways does poverty lead to environmental degradation? Explain.

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য নিবনুৱাৰ কাৰণসমূহ আলোচনা কৰা। এই সমস্যা নিৰ্মূল কৰিবৰ বাবে তোমাৰ কিছুমান পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা। 7+4=11

Discuss the causes of rural unemployment. Suggest few measures to eradicate rural unemployment.

6. (a) মানৱ সম্পদ উন্নয়ন মানে কি বুজা? গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত মানৱ সম্পদ উন্নয়নৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। 4+7=11

What do you mean by human resource development? Explain the importance of development of human resource in rural development.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতৰ গ্ৰাম্য দৰিদ্ৰতাৰ আকাৰ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।
ভাৰত চৰকাৰে এই সমস্যা দূৰীকৰণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা
ব্যৱস্থাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা। 6+5=11

Discuss about the magnitude of rural poverty in India. Highlight the measures taken by the Government of India to eradicate the problem.

7. (a) ক্ষুদ্ৰ বিত্ত বুলিলে কি বুজা? বাংলাদেশে ক্ষুদ্ৰ বিত্তৰ
যোগেদি লাভ কৰা সফলতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।
3+8=11

What do you mean by microfinance?
Discuss about the success of
microfinance in Bangladesh.

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য চীনে সম্মুখীন হোৱা সমস্যাৱলী কি কি? চীন দেশৰ
গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ উন্নয়নৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।
4+7=11

What are the problems faced by the rural China? Why is it important to develop rural areas in China? Explain.

★★★